

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 424/2024-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duřu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditsa a Rastislava Kařšáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Lukášom Polákom, Hlavná 137, Prešov, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 15Er/2829/2009 takto

rozhodol:

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 15Er/2829/2009 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie v sume **100 eur**, ktoré mu **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **856,75 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevychováje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 424/2024-15 z 10. septembra 2024 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní

označenom v záhlaví. Zároveň navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, priznal mu finančné zadosťučinenie 2 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že oprávnený sa proti sťažovateľovi v procesnej pozícii povinného v napadnutom exekučnom konaní domáhal vymoženia peňažnej pohľadávky 782,35 eur s príslušenstvom a trov exekúcie. Mestský súd (pôvodne Okresný súd Bratislava IV) uznesením zo 16. júla 2019 námietkam sťažovateľa proti exekúcii a proti trovám exekúcie vyhovel (výrok I – právoplatný 15. augusta 2019; výrok II – právoplatný 30. júla 2019), exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zastavil ju (výroky III a IV – oba právoplatné 15. augusta 2019). Následne súd uznesením z 26. augusta 2019 zaviazal oprávneného povinnosťou nahradiť poverenému súdnemu exekútorovi trovy exekúcie 599,86 eur (výrok I – právoplatný 25. septembra 2019) a sťažovateľovi priznal nárok na náhradu trov konania proti oprávnenému, ktoré mu vznikli v súvislosti so vznesenými námietkami proti exekúcii (výrok II – právoplatný 11. októbra 2019). Proti výroku I predmetného uznesenia podal oprávnený odvolanie, ktoré Krajský súd v Bratislave uznesením z 31. marca 2021 odmietol, pretože smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému odvolanie nie je prípustné. Po podaní ústavnej sťažnosti mestský súd uznesením z 25. júla 2024 vydaným vyššou súdnou úradníčkou zaviazal oprávneného zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania vo výške 8,87 eur. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 21. augusta 2024.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ namieta, že nečinnosťou mestského súdu (pôvodne okresného súdu) ostal v právnej neistote týkajúcej sa výšky priznaného nároku na náhradu trov napadnutého exekučného konania. Sťažovateľ bol od udelenia poverenia na vykonanie exekúcie (7. september 2010) až do rozhodnutia o jej zastavení (26. august 2019) nielenže vystavený neoprávnenému exekučnému konaniu, ale mestský súd naďalej udržiava stav jeho právnej neistoty aj vo vzťahu k rozhodovaniu o výške priznaného nároku na náhradu trov exekučného konania. Keďže prietahy v napadnutom konaní naďalej trvajú, sťažovateľ sa rozhodol obrátiť priamo na ústavný súd bez predchádzajúcej sťažnosti adresovanej predsedovi mestského súdu.

4. Vo vzťahu k právnej a faktickej zložitosti je podľa názoru sťažovateľa rozhodovanie o trovách konania bežnou súčasťou štandardnej agendy všeobecných súdov, správanie sťažovateľa nemalo vplyv na dĺžku napadnutého konania, a teda prietahy v napadnutom konaní idú na ťarchu mestského súdu (pôvodne okresného súdu).

III.

Vyjadrenie mestského súdu

5. Predsedníčka mestského súdu vo svojom podaní z 2. októbra 2024 odkázala na vyjadrenie vyššej súdnej úradníčky, ktoré k svojmu podaniu priložila. Vyššia súdna úradníčka vo svojom vyjadrení chronologicky zhrnula doterajší priebeh napadnutého konania. Podľa jej názoru mestský súd (pôvodne okresný súd) v napadnutom konaní konal a rozhodoval v zmysle jednotlivých procesných úkonov bez zbytočných prietáhov, preto považuje ústavnú sťažnosť za nedôvodnú. Exekúcia sa

viedla v prospech oprávneného z dôvodu, že sťažovateľ dobrovoľne nevrátil oprávnenému 782,35 eur s príslušenstvom, pričom podľa zmluvy o poskytnutí rýchlej pôžičky z 18. mája 2004 mu bola poskytnutá suma 30 000 Sk. Zároveň poukázala na objektívne skutočnosti, ktoré mali dopad na doterajšiu dĺžku napadnutého konania, ako časté zmeny zákonných sudcov (4 sudcovia) a vyšších súdnych úradníkov (približne 5 sa muselo oboznámiť s exekučnou vecou), zaťaženosť jednotlivých sudcov, ktorí konali v exekučnej veci, ale aj na prijatú súdnu mapu s účinnosťou od 1. júna 2023, ktorá spôsobila zaťaženosť a mala vplyv na organizáciu práce nielen jednotlivých sudcov, ale aj novovytvoreného mestského súdu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd v zmysle § 58 ods. 3 prvej vety zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že na základe podaní účastníkov a spisu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

7. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

8. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 118/2019). Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôraznil, že čl. 48 ods. 2 ústavy v relevantnej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý vyjadruje predovšetkým záujem, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu, pretože jeho predlžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejaviť ako odmietnutie výkonu spravodlivosti (PL. ÚS 25/01).

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

10. Ústavný súd si na účely rozhodnutia o ústavnej sťažnosti vyžiadal súdny spis, s ktorého obsahom sa podrobne oboznámil.

11. Pri posudzovaní prvého kritéria, a to zložitosti veci, ústavný súd musí konštatovať, že rozhodovanie o trovách konania tvorí bežnú súčasť rozhodovacej agendy exekučných oddelení všeobecných súdov a nemožno ho po právnej ani skutkovej stránke hodnotiť ako zložité. Uvedené nenamieta ani sťažovateľ a ani mestský súd.

12. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v pozícii povinného v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil také okolnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v dotknutom konaní k zbytočným priet'ahom, teda neprimeraná dĺžka napadnutého konania pred mestským súdom (pôvodne okresným súdom) nebola vyvolaná správaním sťažovateľa, aj keď nemožno prehliadať fakt, že sťažovateľ nevyužil možnosť podať sťažnosť predsedovi súdu na priet'ahy. V judikatúre ústavného súdu sa síce takáto sťažnosť predsedovi súdu nepovažuje za nevyhnutný predpoklad uplatnenia ústavnej sťažnosti, no aplikačná prax jednoznačne potvrdzuje jej efektivitu.

13. Napokon ústavný súd pristúpil k hodnoteniu tretieho kritéria, a to samotného postupu mestského súdu (pôvodne okresného súdu). V prvom rade poukazuje na svoju doterajšiu rozhodovaciu prax, v ktorej konštantne zdôrazňuje, že právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov súdom sa vzťahuje aj na konanie o výkon rozhodnutia a rozhodovanie súdu v exekučnom konaní (napr. III. ÚS 15/03), keďže nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04), pričom ústava v čl. 48 ods. 2 takéto konania z povinnosti súdov konať bez zbytočných priet'ahov nevyníma. Aj podľa názoru ESĽP by právo na súdnu ochranu zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na škodu jednej zo strán. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia súdu treba považovať za integrálnu súčasť procesu v zmysle čl. 6 dohovoru (obdobne III. ÚS 15/03, IV. ÚS 551/2013).

14. K uvedeným východiskám však ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou dodáva, že pri rozhodovaní okresného súdu v exekučnom konaní je potrebné rozlišovať medzi rozhodovaním o jednotlivých návrhoch v rámci exekučného konania ako takého. Exekučný súd preto nemôže zodpovedať za potenciálne porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov spôsobené dĺžkou celého exekučného konania, ale len za dĺžku jeho „jednotlivých rozhodovaní“ v rámci exekučného konania (m. m. III. ÚS 867/2016). Inak povedané, namietat' porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru možno na ústavnom súde vo vzťahu k exekučnému súdu len vtedy, ak tento má reálne o čom rozhodovať. V danej veci namietané priet'ahy dopadajú na rozhodovanie o trovách exekúcie.

15. Ústavný súd konštatuje, že v skúmanom období, teda od 27. apríla 2021, keď bol spis vrátený okresnému súdu odvolacím súdom, do 25. júla 2024, keď mestský súd rozhodol o vyčíslení priznanej náhrady exekučných trov sťažovateľa, ide o celkovo neakceptovateľnú dobu rozhodovania. Rozhodovanie o trovách exekučného konania sa nevyznačuje zložitým dokazovaním či pojednávaním, ide spravidla o postup súdu *ex katedra*. Ústavnému súdu je známa skutočnosť

o nadmernom zaťažení exekučných oddelení, ktoré sa vyrovnávajú s vysokým stavom exekučných vecí. Akokoľvek zaťažené exekučné oddelenie však nedáva žiadnu možnosť vyhodnotenia tejto situácie v neprospech účastníkov exekučných konaní, a teda ani sťažovateľa. Uvedené reflektuje aj konštantná judikatúra ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06), podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, pričom oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní. Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov nie je pomenovanie príčin prietahov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k účastníkom konania, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu (III. ÚS 189/2023). Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter, a preto akékoľvek problémy týkajúce sa súdnej reformy (tzv. súdnej mapy) nemôžu byť na ťarchu účastníka konania (III. ÚS 471/2023), a to napriek subjektívnemu porozumeniu predmetným okolnostiam a ich citlivému vnímaniu ústavným súdom.

16. Berúc do úvahy najmä celkovú dĺžku rozhodovania o výške priznaného nároku na náhradu trov napadnutého exekučného konania (viac ako 3 roky), je možné dĺžku konania v tejto časti exekúcie označiť za neprimeranú, a teda nezlučiteľnú s uplatnenými právami podľa ústavy a dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, a preto ústavný súd dospel k záveru, že mestský súd (pôvodne okresný súd) v napadnutom konaní porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

17. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

18. Napriek zisteniu ústavného súdu, že postupom mestského súdu (pôvodne okresného súdu) došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd neprikázal mestskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietahov, pretože o výške priznanej náhrady trov exekučného konania sťažovateľa bolo po podaní ústavnej sťažnosti právoplatne rozhodnuté uznesením mestského súdu z 25. júla 2024 (bod 4 výroku nálezu).

19. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

20. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (I. ÚS 15/02, III. ÚS 10/02, III. ÚS 17/02, I. ÚS 257/08, III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012).

21. Sťažovateľ požadoval priznanie primeraného finančného zadost'učinenia 2 000 eur. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že neprimeraná dĺžka konania predstavuje pre sťažovateľa morálnu ujmu. Je však nutné prihliadnuť na okolnosti prípadu. Sťažovateľ uplatnil ochranu pred ústavným súdom, pritom jej zmyslom a účelom, ako sa uvádza v bode 3, je prioritne odstránenie právnej neistoty spočívajúcej v právoplatne neuzavretej právnej veci. Exekúcia bola zastavená na návrh sťažovateľa ešte v roku 2019 a nerozhodnutou ostala náhrada trov konania. Aj keď na rozhodovanie o trovách konania sa rovnako vzťahuje ochrana podľa referenčných noriem, z hľadiska otázky, čo pre sťažovateľa „zostalo v hre“, je predsa len náhrada trov konania z hľadiska významu (I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07) oproti hlavnému predmetu konania záležitosťou s menším významom. Vzhľadom na okolnosti danej veci, najmä na zjavne neprimeraný čas rozhodovania o trovách konania, ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadost'učinením pre sťažovateľa.

22. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľovi aj finančné zadost'učinenie podľa zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa ho považuje za primerané v sume 100 eur (bod 2 výroku nálezu; návrhu na priznanie vyššej sumy nevyhovel výrokom 4 nálezu).

VI.

Trovy konania

23. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia.

24. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Úhradu trov konania priznal ústavný súd sťažovateľovi v rozsahu za dva úkony právnej služby, a to prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti. Tarifná odmena za jeden úkon právnej služby v roku 2024 predstavuje sumu 343,25 eur a režijný paušál v roku 2024 sumu 13,73 eur. Ústavný súd teda sťažovateľovi priznal náhradu za dva úkony právnej služby zvýšenú o 20 % daň z pridanej hodnoty, celkovo teda 856,75 eur (bod 3 výroku nálezu).

25. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

26. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2024

Libor Duľa
predseda senátu